

nesređene prilike u dukljanskoj državi i kako je Zahumlje za vrijeme tih borba otpalo.⁶ Nije stoga nikakvo čudo, ako je u takvim prilikama jedan periferni dio te države, kao što je otok Korčula, bio izgubljen baš u doba tih najžešćih borba. Korčula tada dođe pod mletačku vlast.

Vlast mletačke obitelji Zorzi. Prema pisanju nekih mletačkih kroničara, koje za ovu stvar možemo smatrati pouzdanim, mletački plemić Popone Zorzi potkraj vlade dužda Domenika Michieli, i to u vrijeme između g. 1125.—1129., osvoji svojim sredstvima grad i otok Korčulu i stoga je primi od dužda kao leno mletačke republike.⁷ To je pripovijedanje to pouzdanije, što za susjedni

⁶ Pri ovome držao sam se, Šišićeva izlaganja dukljanske povijesti u njegovu izdanju Popa Dukljanina. I pri daljem pripovijedanju dukljanske, zahumske i raške historije u XII. stoljeću držim se Šišića.

⁷ Mletačka kronika nazvana *Chronicon Anonymum Marcianum* lat. X, 137 iz XIV. stoljeća veli: »... et nota quod eodem tempore quidam nobilis dominus Peponus Georgius cum magno exercitu ex sua pecunia soluto viriliter cepit Curzolum, que civitatis in perpetuo debet esse sub iugo et dominio Georgiorum et vadit comitatus de herede in heredem«. Kronika Petra Dolfina iz XV. stoljeća piše: »... a questo tempo misier Pepon Giorgio, nobele de Venetia, con gran exercito pagato de suò denari viriliter prexe isola di Curzola con la terra, la qual in perpetuo die esser sotto el giugo da ca' Zorzi, e vanno conti di herede in herede.« Nažalost ove kronike, koji, ukoliko je meni poznato, nijesu još izdane, nijesam vidio u originalu, već su mi ovi citati poznati iz bilježaka, kojima je Giovanni Monticolo popratio svoje izdanje djela *Le vite dei dogi di Marin Sanudo* (u novom izdanju Muratorija). Monticolo točno primjećuje, da je Pietro Dolfin doslovce preveo ovo mjesto iz *Chron. Lat. Marc. X*. I Marino Sanudo nam o tom govori ovako: »L' ixola e città di Curzola per uno Pepon Zorzi Venitiam nobele fu conquistada con exercito fato di soi danari, et per il doxe fo lassata a lui e soi successori«. Taj događaj Sanudo bilježi između g. 1125.—1129. Monticolo i o Sanudu primjećuje, da je on to preuzeo iz jedne ili druge od onih dviju gore spomenutih kronika, koje su mu bile obadviije poznate. Ova vlast Zorzija nad Korčulom prestaje oko g. 1180., ali kako ćemo kasnije vidjeti, Zorzi su ponovo, dakako opet kao mletački feudalci, zavlada li Korčulom 1254., i tada njihova vlast potraja sve do zadarskog mira sklopljenog g. 1358. Taj dugi prekid njihove vlasti od g. 1180. do 1254. ovi kroničari ili ne znaju ili ne uzimaju u obzir, kad vele: »et vadit comitatus de herede in heredem«, »e vanno conti di herede in herede«, »et per il doxe fo lassata a lui e soi successori«. Monticolo zatim dalje navodi citate dviju mletačkih kronika, koje govore o početku vlasti Zorzija 1254., te bazirajući se na njima i na Wenzelovu djelu o korčulanskom statutu veli: »La signoria de Zorzi su Curzola, cominciò molto dopo di quanto qui attestano il Sanudo e le sue fonti; essa cominciò con Marsilio Zorzi nel principio della seconda mettà del secolo XIII.« Mislim ipak, da Monticolo ovdje nema pravo i da su nam podaci Sanuda i njegovih izvora točni, jer treba dobro razlikovati dvije dominacije Zorza nad Korčulom, jednu u XII. vijeku i drugu od g. 1254.—1358. O onim mletačkim kronikama i Sanudu vidi Kretschmeyer: »Geschichte von Venedig« I, p. 393—394 i II, p. 541—542. Zanimljiv je, ali i netočan, slijed vlasti, kako ga donosi Paulini, a po njemu i Ostojić za ovo razdoblje. Po Pauliniju mletačka je vlast trajala poslije ekspedicije Orseolove